

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo mora, prometa
i infrastrukture

**Godišnje izvješće o provedbi Nacionalnog plana razvoja
željezničke infrastrukture za razdoblje do 2030. godine, za 2023. godinu**

Nositelj izrade: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Izrađeno: lipanj, 2024.

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva	3
2.1. Posebni cilj – Poboljšanje ekonomske i financijske održivosti javne željezničke infrastrukture	3
2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja.....	3
2.1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja.....	3
2.2. Posebni cilj – Obnova i modernizacija željezničke infrastrukture	4
2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja.....	4
2.2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja.....	4
2.3. Posebni cilj – Smanjenje negativnog utjecaja željezničkog sustava (prometa) na okoliš	5
2.3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja.....	5
2.3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja.....	6
2.4. Posebni cilj – Poboljšanje uvjeta za intermodalni teretni i integrirani urbani prijevoz... 6	
2.4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja.....	6
2.4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja.....	7
2.5. Posebni cilj – Povećanje sigurnosti i pouzdanosti željezničkog sustava.....	7
2.5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja.....	7
2.5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja.....	8
3. Zaključak o provedbi nacionalnog plana tijekom izvještajnog razdoblja	9

1. Uvod

Vlada Republike Hrvatske je 29. prosinca 2022. godine donijela Odluku o donošenju Nacionalnog plana razvoja željezničke infrastrukture razdoblje do 2030. godine od kada je započela provedba ovog dokumenta, kao srednjoročnog akta strateškog planiranja.

Nacionalni plan razvoja željezničke infrastrukture za razdoblje do 2030. godine (dalje u tekstu: Nacionalni plan) akt je strateškog planiranja kojim se utvrđuju srednjoročne razvojne potrebe i prioritete za ulaganja u obnovu, osuvremenjivanje, izgradnju i održavanje željezničke infrastrukture kako bi se omogućile kvalitetnije usluge željezničkog prijevoza, povećao broj korisnika usluga, a samim time povećao i udio željezničkog prijevoza u ukupnom prometu.

Kako bi se osiguralo učinkovito i transparentno mjerenje uspješnosti u provedbi Nacionalnog plana, za svaki su posebni cilj odabrani odgovarajući pokazatelji ishoda. Navedeni elementi čine cjeloviti strateški okvir Nacionalnog plana. Posebni ciljevi Nacionalnog plana izravno doprinose postizanju strateškog cilja 10. Održiva mobilnost i ispunjenju pripadajućeg pokazatelja učinka utvrđenih u okviru razvojnog smjera Zelena i digitalna tranzicija Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za 2023. godinu obuhvaća ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za svaki posebni cilj te opis napretka u provedbi svakog posebnog cilja i mjere predviđene svakim pojedinim ciljem. Postavljeno je 13 pokazatelja ishoda koji su uvršteni u Biblioteku pokazatelja te učinkovitost kreiranih mjera i njihovog provođenja u odnosu na postavljene ciljne vrijednosti. U okviru postavljenih posebnih ciljeva, kreirano je 17 mjera za provedbu posebnih ciljeva.

Nositelj provedbe Nacionalnog plana je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

2.1. Posebni cilj – Poboljšanje ekonomske i financijske održivosti javne željezničke infrastrukture

2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja

Naziv pokazatelja ishoda i oznaka (kod iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost (2022.)	Ciljna vrijednost (2030.)	Ostvarena vrijednost (2023.)
OI.02.11.63 Naturalna produktivnost (vlak-km po zaposlenome)	4.422	5.500	3.966
OI.02.11.64 Pokrivenost operativnih troškova javnog željezničkog prijevoza prihodima od prodaje (bez potpora)	23,40 %	35 %	19,75%

2.1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja

U 2023. godini, produktivnost, izražena omjerom ostvarenog prometa u vlak kilometrima i broja zaposlenih, iznosila je 3.966 vlak kilometara po radniku, što je manje za 4,6% u odnosu na 2022. godinu, zbog povećanja ukupnog broja radnika uz istovremeno smanjenje ostvarenih vlak kilometara. Usporedba s planiranim rezultatima nije pokazala značajnija odstupanja.

Pokrivenost operativnih troškova javnog željezničkog prijevoza prihodima od prodaje (bez potpora) iznosi 19,75% što je manje za 3,65% od početne vrijednosti zbog provođenja mjera besplatnog i povoljnijeg prijevoza. Naime, radi provedbe reformi koje su temelj za zelenu tranziciju i pridonose postizanju ciljeva Europskoga zelenog plana te zbog intenzivnih radova na modernizaciji i obnovi željezničke infrastrukture, na temelju zaključaka Vlade Republike Hrvatske u 2023. godini nastavljena je provedba pilot-projekta besplatnoga javnog željezničkog prijevoza djece i učenika osnovnih i srednjih škola te pilot-projekta povoljnijeg prijevoza redovnih studenata. Također, produžena je mogućnost besplatnog prijevoza stanovnika pogođenih potresom na području Sisačko-moslavačke županije, kao i ukrajinskih državljana. Provođenje besplatnog i

povoljnijeg prijevoza utjecalo je na smanjenje vlastitog prihoda od prodaje, a uslijed inflatornih kretanja značajno su povećani troškovi poslovanja.

Na sjednici održanoj 16. veljače 2023. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o određivanju upravitelja željezničke infrastrukture kojom je kao Upravitelja infrastrukture - pravnu osobu odgovornu za upravljanje, održavanje i obnovu željezničke infrastrukture, kao i za sudjelovanje u razvoju željezničke infrastrukture na način koji je određen u okviru opće politike razvoja i financiranja željezničke infrastrukture Republike Hrvatske odredila društvo HŽ Infrastrukturu d.o.o. Tijekom 2023. godine pripreman je Nacrt Višegodišnjeg ugovora o upravljanju željezničkom infrastrukturom između Vlade Republike Hrvatske i društva HŽ Infrastruktura d.o.o.

2.2. Posebni cilj – Obnova i modernizacija željezničke infrastrukture

2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja

Naziv pokazatelja ishoda i oznaka (kod iz Biblioteke pokazatelja)	Početa vrijednost (2022.)	Ciljna vrijednost (2030.)	Ostvarena vrijednost (2023.)
OI.02.11.65 Ulaganje u održavanje infrastrukture po km kolosijeka otvorene pruge (EUR)	22.029	22.029	24.547
OI.02.11.66 Duljina moderniziranih kolosijeka ³ otvorene željezničke pruge (u ukupnoj mreži) (km)	23,55	222,44	0,83
OI.02.11.67 Duljina obnovljenih kolosijeka ⁴ otvorene željezničke pruge (u ukupnoj mreži) (km)	49,72	439,66	14,462

2.2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja

Tijekom 2023. godine provodili su se projekti obnove i modernizacije željezničke infrastrukture koji se nalaze u različitim fazama provedbe (izrada studijske/projektne dokumentacije, radovi), a

koji se odnose na projekte od strateškog značaja obuhvaćenim Nacionalnim planom razvoja željezničke infrastrukture i za čiju provedbu su osigurana sredstva iz EU fondova i državnog proračuna. Realizacija ključnih točaka ostvarenja za projekte izrade studijske dokumentacije prolongiran je za 2024. godinu, a obuhvaća projekte Karlovac - Oštarije i Oštarije – Škrljevo, gdje je za oba projekta izrađena cjelokupna studijska dokumentacija te je preostalo ishodaenje Rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš. Projekti radova koji obuhvaćaju unapređenje i modernizaciju željezničke infrastrukture u RH su se kontinuirano provodili tijekom 2023.

Dana 4. listopada 2023. godine, u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava između društva HŽ Infrastruktura d.o.o., Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije. Ugovorom su osigurana sredstva za provedbu projekta Uklanjanje „uskih grla“ na željezničkoj infrastrukturi u okviru kojeg će se sklopiti niz ugovora za radove za provedbu projekata izgradnje izgradnju i rekonstrukciju objekata na željezničkoj infrastrukturi (mostova, vijadukata, propusta i usjeka) na željezničkoj mreži RH s ciljem poboljšanja infrastrukture na dionicama koje pripadaju TEN-T mreži, ali i na dionicama izvan TEN-T mreže a koji će omogućiti zamjenu i rekonstrukciju mostova, izgradnju novih mostova, rekonstrukciju usjeka, rekonstrukciju i izgradnju propusta kao i rekonstrukciju i izgradnju vijadukata.

2.3. Posebni cilj – Smanjenje negativnog utjecaja željezničkog sustava (prometa) na okoliš

2.3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja

Naziv pokazatelja ishoda i oznaka (kod iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost (2022.)	Ciljna vrijednost (2030.)	Ostvarena vrijednost (2023.)
OI.02.11.68 Udio emisija CO ₂ u željezničkom prometu u ukupnim emisijama (sektora prometa) (%)	0,8 (2019)	0,4	0,8 (2020)

2.3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja

Emisija CO₂-eq iz podsektora Željeznički promet u 2020. godini iznosila je 47.0 kt, što je za 7.5% niže nego u 2019. godini kao rezultat smanjenja potrošnje dizelskog goriva. Radi provedbe reformi koje su temelj za zelenu tranziciju i pridonose postizanju ciljeva Europskoga zelenog plana, u tijeku su velika ulaganja u željezničku infrastrukturu i nove vlakove.

U sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. provodi se projekt Primjena zelenih tehnologija u željezničkom putničkom prijevozu u sklopu kojeg se nabavlja baterijski elektromotorni (BEMV) i baterijski motorni vlak (BMV) te šest stabilnih energetske priključaka za punjenje baterija (punionica) koji će biti postavljeni u kolodvorima Split, Osijek, Varaždin, Bjelovar, Virovitica i Pula. Nabavom baterijskih vlakova i izgradnjom punionica omogućuje se organizacija željezničkoga putničkog prijevoza na neelektrificiranim prugama na ekološki prihvatljiv način suvremenim vozilima koja za svoj pogon koriste električnu energiju. Investicija podržava ciljeve započetih reformi u području prometa, a osobito uspostavu čistijeg, sigurnijeg i održivijeg javnog prijevoza putnika, smanjenje emisije stakleničkih plinova i općenito smanjenje negativnog utjecaja prometnog sektora na okoliš. Ukupna vrijednost projekta iznosi 17.121.242,29 eura. Bespovratna sredstva u iznosu od 100.000.000 kuna (13.272.280,84 EUR) osigurana su iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026.

2.4. Posebni cilj – Poboljšanje uvjeta za intermodalni teretni i integrirani urbani prijevoz

2.4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja

Naziv pokazatelja ishoda i oznaka (kod iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost (2022.)	Ciljna vrijednost (2030.)	Ostvarena vrijednost (2023.)
OI.02.11.69 Udio pokrivenosti urbanih regija intermodalnim terminalima (%) ⁵	20	100	20
OI.02.11.70 Udio pokrivenosti urbanih regija terminalima integriranog prijevoza (%) ⁶	20	100	20

2.4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja

Nakon provedenog postupka javne nabave za projekt: Izrada studije razvoja željezničkog čvora Zagreb, 12. prosinca 2023. godine odabrana je ponuda zajednice gospodarskih subjekata Granova d.o.o., ŽPD d.d. i Safege d.o.o., ukupne vrijednosti 1.373.681,07 eura. Projekt će se financirati iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske, a planirani rok završetka za izradu studijske dokumentacije je 2026. godina. Projekt uključuje izradu studijske dokumentacije i to: Varijantna idejna rješenja izgradnje novih ili modernizacije postojećih željezničkih pruga u čvoru odnosno funkcionalnih cjelina čvora, Studiju izvodljivosti, Analizu troškova i koristi odabranih varijantnih rješenja, Analizu mogućih utjecaja varijantnih idejnih rješenja na okoliš i prijedloge za izmjene prostorno planske dokumentacije. Provedbom ovog Projekta dugoročno će se definirati ciljevi i potrebni zahvati za razvoj željezničkog čvora Zagreb. Cilj izrade navedene dokumentacije je identificirati moguća infrastrukturna i organizacijska rješenja, ispitati njihovu isplativost u kontekstu primjenjivog regulatornog okvira (vezano uz zaštitu okoliša, tehnološke zahtjeve i drugo) te odabrati optimalna rješenja za pojedine dijelove čvora koji će se dalje razvijati u konkretne pojedinačne infrastrukturne projekte na području željezničkog čvora Zagreb. Takva rješenja će omogućiti dodatno uključivanje željeznice u sustav javnog prijevoza putnika u okviru integriranog prijevoza, poboljšati tranzitni teretni prijevoz na području željezničkog čvora Zagreb, razvoj Zagreba u regionalno središte za teretni prijevoz, definiranje lokacije/lokacija intermodalnih terminala na području željezničkog čvora Zagreb te će također doprinijeti poboljšanju prometne sigurnosti i razine zaštite željezničkog sustava.

2.5. Posebni cilj – Povećanje sigurnosti i pouzdanosti željezničkog sustava

2.5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za praćenje napretka u provedbi posebnog cilja

Naziv pokazatelja ishoda i oznaka (kod iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost (2022.)	Ciljna vrijednost (2030.)	Ostvarena vrijednost (2023.)
OI.02.11.26 Željezničke nesreće prema vrsti nesreće	30	20	18

OI.02.11.71 Broj poginulih u izvanrednim događajima u željezničkom prometu	10	9	6
OI.02.11.72 Broj teško ozlijeđenih u izvanrednim događajima u željezničkom prometu	6	5	8
OI.02.11.73 Udio pokrivenosti željezničkih pruga osnovne mreže EU mjernim stanicama (%)	0	100	0
OI.02.11.74 Udio križanja željezničke pruge s drugim prometnicama osiguranih uređajima ⁹ u ukupnom broju križanja (%)	39,5	55	40,3

2.5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja

Vrijednost pokazatelja za udio pokrivenosti željezničkih pruga osnovne mreže EU mjernim stanicama je u skladu s planiranim prema Nacionalnim planom razvoja infrastrukture za 2023. godinu. Dana 21. ožujka 2023. godine potpisan je Ugovor za radove za Projekt „Poboljšanje željezničke infrastrukture - uspostava sustava praćenja za sigurnost, osiguranje i tehničke kontrole“ kojim je planirana ugradnja mjernih uređaja za nadzor željezničkih vozila u pokretu na osnovnoj željezničkoj mreži na 9 lokacija. Provedba radova planirana je za 2024. a završetak u 2025. godini.

Mjere poboljšanja u svrhu povećanja sigurnosti prometa na željezničko-cestovnim prijelazima u okviru posebnog cilja povećanja sigurnosti i pouzdanosti željezničkog sustava provode se putem tri projekta i to „Projekt osiguranja i modernizacije željezničko-cestovnih prijelaza“, „Nabava i ugradnja opreme za osiguranje 50 ŽCP-a“ i „Osiguranje i modernizacija uređaja osiguranja 26 ŽCP-a“ ali su isto tako i dio provedbe u okviru ostalih projekata radova. Tijekom 2023. godine u sklopu navedena tri projekta odvijali su se radovi na 32 željezničko-cestovna prijelaza i 1 pješačkom prijelazu preko pruge.

Ostvarena vrijednost pokazatelja za udio križanja željezničke pruge s drugim prometnicama osiguranih uređajima u ukupnom broju križanja tijekom 2023. godine povećana je na 40,3%.

3. Zaključak o provedbi nacionalnog plana tijekom izvještajnog razdoblja

Provedba Nacionalnog plana razvoja željezničke infrastrukture za razdoblje do 2030. godine u skladu je s planiranim odnosno revidiranim vrijednostima.

Sukladno Strategiji razvoja željezničkog sustava Republike Hrvatske do 2032. godine i nacionalnim planovima postavljen je strateški okvir za transformaciju željezničkog sustava u cilju značajnog povećanja broja prevezenih putnika, kao i tereta. Realizacijom definiranih posebnih ciljeva unaprijeđuje se cjelokupni željeznički sustav u Republici Hrvatskoj. Kontinuirano se provode mjere koje kao krajnji rezultat trebaju imati pružanje kvalitetne i pouzdane usluge u cilju većeg korištenja željezničkog putničkog prijevoza koji kao jedan od efekata ima i smanjenje onečišćenja okoliša, a sve u skladu s Europskim zelenim planom.

Projekti održavanja, obnove, modernizacije i izgradnje željezničke infrastrukture su projekti čije je provedba planirana u dužem razdoblju i koje karakterizira složenost u svim fazama provedbe, od pripreme dokumentacije, izvođenja radova do cjelokupnog završetka projekata. Istovremeno, na provedbu projekata, kojima se ostvaruju planirane vrijednosti, utječe čitav niz faktora kao što su: dugotrajnost rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i postupaka javne nabave, otežavajuće okolnosti nabavke strateškog materijala uslijed globalnog poremećaja na tržištima građevinskog materijala i proizvoda što je sve rezultiralo promjenom dinamike izvođenja planiranih poslovnih aktivnosti odnosno prolongiranjem rokova vremenskog plana provedbe projekata.

Na provedbu posebnih ciljeva Nacionalnog plana utječe više faktora stoga se uslijed provođenja pilot-projekata besplatnog i povoljnijeg prijevoza smanjio vlastiti prihod društva HŽ putnički prijevoz d.o.o., no njihovim provođenjem potiče se korištenje javnoga željezničkog prijevoza, što je rezultiralo povećanjem broja putnika koji je i jedan od ciljeva reforme željezničkog sustava.

Također u tijeku su projekti vezani uz smanjenje negativnog utjecaja željezničkog prometa na okoliš, što će u sljedećem razdoblju rezultirati većom energetsom učinkovitošću i još prihvatljivijom ekološkom uslugom.